

Katedra Finansów Publicznych i Międzynarodowych,
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

PAWEŁ KOWALIK

*Subwencja ogólna dla gmin w krajowych systemach
wyrównania finansowego w okresie stabilizacji finansów
publicznych Niemiec*

General Grants for Municipalities in National Systems of Financial Equalization
during the Period of Stabilization of Public Finance in Germany

Słowa kluczowe: Niemcy, system wyrównania finansowego, subwencja ogólna dla gmin

Key words: Germany, financial equalization system, general grants for municipalities

Wstęp

Zarówno rząd federalny, jak i poszczególne kraje związkowe Niemiec oddziałują na pozostałe jednostki terytorialne głównie za pomocą transferu środków. Mogą to robić również przez uchwalanie na szczeblu federalnym lub krajowym przepisów i ustaw podatkowych. Można wyróżnić regulacje, bodźce i subwencje podatkowe. Jednakże redystrybucja środków odbywa się głównie za pomocą dotacji i subwencji.

Celem artykułu jest przedstawienie i porównanie sposobu określania i podziału subwencji ogólnej (dalej SO)¹ dla gmin w poszczególnych krajach związkowych² Niemiec.

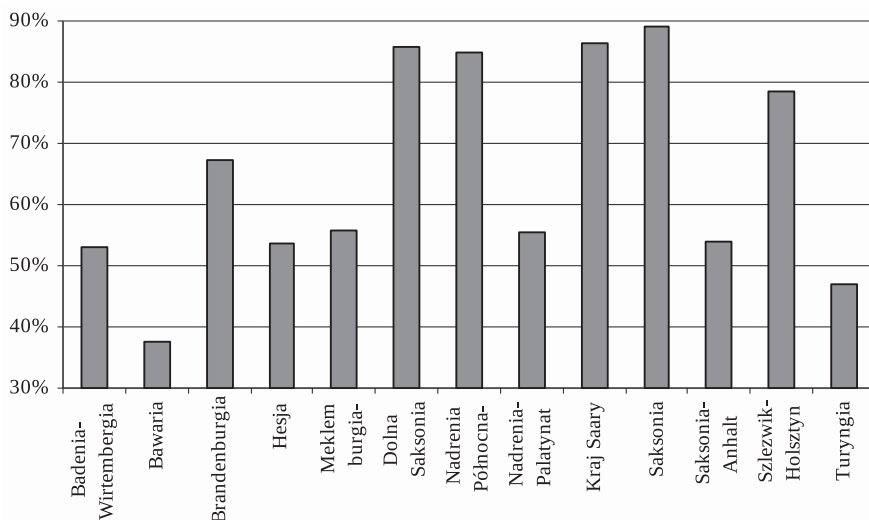
¹ W słownictwie niemieckim noszą one najczęściej miano *Schlüsselzuweisungen*, co dosłownie tłumacząc, oznacza „subwencje kluczowe” lub nawet „subwencje przyznawane według klucza”. Niemniej jednak są one bardzo podobne do subwencji ogólnych zdefiniowanych w teorii, jak i polskiej praktyce.

² Nie są brane pod uwagę miasta na prawach kraju związkowego: Berlin, Brema, Hamburg.

Artykuł został opracowany na podstawie informacji zawartych w krajowych ustawach o wyrównaniu dochodów samorządowych (najczęściej określane jako FAG) i krajowych ustawach o podatkach i opłatach samorządowych (najczęściej określane jako *Kommunalabgabengesetz*), w przypadku Dolnej Saksonii również ustawie o podziale środków między krajem związkowym a jednostkami samorządowymi. Z powodu objętości artykułu nie porównuje się związkowych systemów subwencji ogólnej z innymi państwami.

1. Udział subwencji ogólnej w kwocie wyrównania finansowego

Przyjmując za miarodajny wskaźnik subwencji na osobę, należy wskazać, że średnio na osobę w trzynastu krajach związkowych przypada 327,1 euro w ramach SO. Najwięcej środków na ten cel przeznaczają Saksonia, Turyngia, Brandenburgia oraz Meklemburgia Pomorze-Przednie. Wszystkie te kraje przeznaczają na SO ponad 400 euro na każdą osobę. Najmniej Bawaria, Nadrenia-Palatynat, Dolna Saksonia oraz Hesja. Jest to spowodowane m.in. tym, że kraje związkowe na SO przeznaczają od 38 do 89% całości kwoty wyrównania finansowego. Najmniej środków wydzielanych na SO ze środków wyrównania finansowego jest w Bawarii (38%), Turyngii (47%), a najwięcej w Saksonii (89,2%), Kraju Saary (86,4%) oraz Dolnej Saksonii i Nadrenii Północnej-Westfalii (po ok. 85%) (rys. 1).

Rysunek 1. Udział subwencji ogólnej w kwocie wyrównania finansowego w 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne.

2. Subwencja ogólna dla gmin w wybranych³ krajowych systemach wyrównania finansowego

2.1. Badenia-Wirtembergia

Dla gmin SO wyliczana jest według algorytmu:

- tym gminom, w których kwota potencjału podatkowego jest mniejsza niż 60% ich kwoty zapotrzebowania, przyznaje się kwotę tej różnicy, aby w ten sposób skorygowany potencjał podatkowy tych gmin wyniósł co najmniej 60% kwoty zapotrzebowania – można to nazwać pierwszym etapem wyrównania,
- następnie oblicza się ponownie różnicę między kwotą zapotrzebowania a kwotą potencjału podatkowego,
- kwotę pozostałą po wstępnym wyrównaniu dzieli się między gminy proporcjonalnie do wielkości różnic wyliczonych po wstępnym wyrównaniu.

2.2. Bawaria

64% SO przyznawana jest gminom, a 36% powiatom. Dla każdej gminy jest wyliczana według następującego algorytmu:

- pierwszym krokiem jest obliczenie fikcyjnego obciążenia wyjściowego (zapotrzebowania finansowego). Aby obliczyć wielkość wyjściową dla każdej gminy, oblicza się zapotrzebowanie finansowe,
- następnie oblicza się hipotetyczną zdolność podatkową – potencjał podatkowy,
- krok trzeci to obliczanie wielkości subwencji w oparciu o różnicę między fikcyjnym obciążeniem wyjściowym a potencjałem podatkowym. Jeżeli fikcyjne obciążenie wyjściowe jest wyższe od potencjału podatkowego, gmina otrzymuje 55% tej różnicy jako SO. Dodatkowo słabe podatkowo gminy⁴ otrzymują specjalne SO. Stanowią one 15% różnicy między 75% średniego potencjału podatkowego kraju związkowego a własnym potencjałem podatkowym.

2.3. Brandenburgia

SO została podzielona na podstawową i inwestycyjną. W ramach podstawowej SO 67,3% trafia do gmin należących do powiatów oraz do miast na prawach powiatu na zadania gminne, 28% do powiatów wiejskich, 4,2% do miast na prawach powiatu na zadania powiatowe. Gminy i miasta na prawach powiatu otrzymują podstawową SO na zadania gminne, gdy kwota zapotrzebowania przekracza kwotę potencjału podatkowego. Różnica między tymi dwoma

³ Ze względu na objętość artykułu przedstawione zostaną różne sposoby określania i podziału SO w wybranych krajach związkowych.

⁴ Te, w których potencjał podatkowy na mieszkańca jest poniżej 75% średniego potencjału podatkowego na mieszkańca dla całego kraju związkowego.

kwotami jest rekompensowana w 75%. Dodatkowo miasta na prawach powiatu otrzymują w ramach tej subwencji środki na zadania powiatowe dzielone na podstawie liczby ludności. Powiaty wiejskie otrzymują podstawową SO na zadania gminne, gdy kwota zapotrzebowania przekracza kwotę potencjału podatkowego. Różnica między tymi dwoma kwotami jest rekompensowana w 90%. Gminy i powiaty wiejskie otrzymują dodatkowo inwestycyjną SO. Jest ona przeznaczana na wyrównanie potencjału podatkowego i dochodowego, służąc przeprowadzeniu koniecznych inwestycji, w szczególności na naprawę, remonty i stworzenie zaplecza infrastrukturalnego i wyposażenia podstawowej opieki zdrowotnej. Masa środków składa się z 55% funduszy tworzących łączną masę finansową z federalnych dotacji uzupełniających na specjalne potrzeby i ze środków na zadania inwestycyjne. 70% subwencji inwestycyjnej otrzymują gminy, a 30% powiaty wiejskie.

2.4. Hesja

Wielkość ogólnej subwencji finansowej oblicza się, odejmując od masy środków wyrównujących środki przeznaczone dla krajowej instytucji charytatywnej (Landeswohlfahrtsverband Hessen), specjalne subwencje oraz subwencje inwestycyjne. 45,7% SO przypada gminom.

Kwota SO może wzrosnąć w ramach udziałów kompensacyjnych gmin o 61,7068% tych udziałów w przypadku miast na prawach powiatu i o 38,2932% tych udziałów w przypadku powiatów.

Wysokość SO dla gmin kalkulowana jest na podstawie relacji do innych gmin według ich potencjału podatkowego i średniego obciążenia zadaniami w przeliczeniu na mieszkańca. Uwzględniane są też funkcje regionalnego centrum. Wielkość środków uzależniona jest od kwoty zapotrzebowania i kwoty potencjału podatkowego. Jeżeli kwota zapotrzebowania jest wyższa od kwoty potencjału, to gmina otrzymuje połowę różnicy, przy czym suma potencjału podatkowego i SO musi stanowić co najmniej 80% kwoty zapotrzebowania. Jeżeli kwota zapotrzebowania jest równa lub mniejsza od kwoty potencjału podatkowego, to gmina otrzymuje subwencję minimalną, uzależnioną od liczby mieszkańców i wynoszącą od 5 do 15 euro na mieszkańca. W ramach subwencji minimalnej zagwarantowano, że na mieszkańca gmina, która jest centrum:

- ponadregionalnym otrzymuje co najmniej 7 euro,
- ponadregionalnym i pełni częściowo funkcje centrum regionalnego otrzymuje co najmniej 12 euro,
- regionalnym otrzymuje co najmniej 18.

Jeżeli kwota wyrównania z tytułu różnicy między kwotą potencjału a zapotrzebowania jest mniejsza od subwencji minimalnej, to gmina otrzymuje subwencję minimalną.

2.5. Nadrenia Północna-Westfalia

SO stanowi podstawę systemu wyrównania. W 2011 r. przeznaczono na nią 84,86% masy środków wyrównujących. SO wyniosła w 2011 r. 5 275 425 tys. euro w przypadku gmin. Wielkość SO dla gmin, związków gmin i powiatów obliczana jest na podstawie średniego obciążenia zadaniami (*Aufgabenbelastung*) oraz według potencjałów podatkowych lub dochodowych. Dodatkowo uwzględnia się inne obciążenia:

- gmin i powiatów w ramach wypełniania zadań szkolnych,
- gmin, które ponoszą wyższe obciążenia socjalne,
- gmin z tytułu pełnienia funkcji centralnych.

Wysokość SO dla gminy obliczana jest na podstawie porównania fikcyjnego obciążenia wyjściowego i kwoty potencjału podatkowego, natomiast dla związków gmin lub powiatu obliczana jest na podstawie porównania fikcyjnego obciążenia wyjściowego i kwoty potencjału dochodowego.

Każda gmina otrzymuje SO w wysokości 90% różnicy między kwotą zapotrzebowania a potencjału podatkowego, gdy kwota wyjściowa jest większa od kwoty potencjału podatkowego. W przeciwnym wypadku gmina nie otrzymuje SO.

2.6. Nadrenia-Palatynat

SO dzielona jest na subwencje: A, B i inwestycyjną.

SO A otrzymują różne gminy, w których kwota potencjału podatkowego na jednego mieszkańca jest mniejsza niż 75% średniego potencjału podatkowego na jednego mieszkańca. Wielkość subwencji jest równa różnicy między tymi dwoma wielkościami.

SO B otrzymują gminy, powiaty i miasta na prawach powiatu. Na tę subwencję przeznacza się kwotę SO pomniejszoną o wyliczoną subwencję A. Subwencje te są przyznawane w przeliczeniu na jednego mieszkańca – gminom, gminom związkowym i dużym miastom należącym do powiatu w wysokości 10 euro oraz wszystkim jednostkom terytorialnym w wysokości połowy różnicy między kwotą zapotrzebowania a kwotą potencjału finansowego, gdy kwota zapotrzebowania jest wyższa od kwoty potencjału finansowego.

Ogólna subwencja inwestycyjna przyznawana jest wszystkim jednostkom zgodnie z przepisami dotyczącymi subwencji B. Są one wykorzystywane do działalności inwestycyjnej do zmniejszania sald wpłat i wypłat. Jeżeli saldo jest lub będzie dodatnie, powoduje to zwiększenie stanu środków pieniężnych lub zmniejszenie deficytu. Nadwyżka może być wykorzystana do umorzenia. Wysokość subwencji A, B i inwestycyjnej zależy od zapotrzebowania na środki, od potencjału finansowego i podatkowego.

2.7. Kraj Saary

SO podzielona jest na gminy, które otrzymują SO: szczególną, A, B i C oraz związki gmin.

Subwencję szczególną otrzymują gminy przez zastosowanie aktualnego klucza podziału opartego na ich udziałach w podatku dochodowym,

Subwencję A otrzymują gminy, których potencjał podatkowy na jednego mieszkańca jest mniejszy od 70% średniego potencjału podatkowego na jednego mieszkańca w całym kraju związkowym. Wysokość subwencji dla gminy wynika z pomnożenia liczby mieszkańców tej gminy przez różnicę 70% średniego potencjału podatkowego na jednego mieszkańca w całym kraju związkowym i potencjału podatkowego na jednego mieszkańca tej gminy.

85% kwoty przeznaczonej na SO trafia do gmin zgodnie z ich zapotrzebowaniem finansowym i potencjałem finansowym w formie SO B. W tym celu porównuje się potencjał finansowy, który jest określony jako kwota potencjału finansowego z zapotrzebowaniem finansowym, jest ono określane przez kwotę zapotrzebowania finansowego. Potencjał finansowy jest sumą kwoty potencjału podatkowego i SO A. Gminy, w których kwota zapotrzebowania finansowego jest wyższa od kwoty potencjału finansowego, otrzymują subwencję równą 90% tej różnicy.

Na subwencję C przeznaczają się kwotę pozostałą po odjęciu od środków na SO środki przeznaczone na SO A i B. Subwencje te otrzymują gminy proporcjonalnie do liczby mieszkańców.

Związki gmin otrzymują SO zgodnie z ich zapotrzebowaniem finansowym i potencjałem dochodowym. W tym celu porównuje się potencjał dochodowy, który określony jest jako kwota potencjału dochodowego z zapotrzebowaniem finansowym, jest ono określane przez kwotę zapotrzebowania finansowego. Związki gmin, w których kwota zapotrzebowania finansowego jest wyższa od kwoty potencjału dochodowego, otrzymują subwencję równą 80% tej różnicy.

2.8. Saksonia-Anhalt

Z kwoty SO wynikającej z kwoty wyrównania 43,02323% przypada gminom. Subwencja ta jest do swobodnego wykorzystania. Jest udzielana, wtedy gdy potencjał podatkowy lub dochodowy jednostki jest niższy od kwoty zapotrzebowania tej jednostki. Wyrównanie wynosi 70% tej różnicy.

2.9. Szlezwik-Holsztyn

40% SO trafia do gmin, a 11,41% na zadania ponadgminne. Z SO 8,5% przeznaczają się na inwestycje. Każda gmina otrzymuje:

- podstawową SO, gdy potencjał podatkowy jest mniejszy od kwoty zapotrzebowania, w wysokości 50% tej różnicy,
- specjalną SO, gdy potencjał podatkowy jest mniejszy od częściowej kwoty zapotrzebowania, w wysokości 40% tej różnicy.

Specjalna SO przyznawana jest gminie Helgoland. Jest ona ustalana corocznie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

SO na zadania ponadgminne trafiają do centralnych miejscowości w celu wykonywania zadań dla mieszkańców z tego obszaru oraz do podmiotów realizujących zadania szkolnictwa komunalnego. Miejscowościami centralnymi według ustawy FAG Sz-H są gminy, które zgodnie z rozporządzeniem wydanym na podstawie ustawy o założeniach rozwoju krajowego zostały uznane za miejscowości centralne i peryferie podstawowych miast (*Stadtrandkerne*), chyba że nie są one częścią miejscowości centralnych. Środki są dzielone w następujący sposób:

- centra regionalne otrzymują 45%. Z tego udziału Flensburg otrzymuje 13,8%, stolica Kilonia 39,2%, Lubeka 34,2% i Neumünster 12,8%,
- pozostałe miejscowości centralne i podmioty realizujące zadania szkolnictwa komunalnego otrzymują 55%. Z tych środków podmioty prowadzące szkoły specjalne z co najmniej 30 uczniami w miejscowościach niecentralnych otrzymują 10 000 euro, a podmioty prowadzące szkoły realne w miejscowościach niecentralnych otrzymują 20 000 euro. Pozostałe środki dzielone są między inne miejscowości centralne w następujący sposób: centra ponadlokalne i centra lokalne pełniące część funkcji centrum ponadlokalnego otrzymują 50%; centra lokalne bez funkcji centrów ponadlokalnych i peryferie podstawowych miast I rzędu pełniące część funkcji centrum ponadlokalnego otrzymują 25%; wiejskie miejsca centralne (*ländlichen Zentralort*) i peryferie podstawowych miast I rzędu niepełniące funkcji centrum ponadlokalnego otrzymują 15%; peryferie podstawowych miast II rzędu otrzymują 7,5%.

3. Ocena redystrybucji środków do gmin w ramach subwencji ogólnej

Wszystkie kraje związkowe określają podział i sposób wyliczania SO dla swoich jednostek terytorialnych, w szczególności dla gmin. Niektóre z nich dodatkowo dzielą ją na podtypy. Brandenburgia, Meklemburgia-Pomorze Przednie, Saksonia dzieli ją dodatkowo na podstawową i inwestycyjną, a Nadrenia-Palatinat na A, B i inwestycyjną. W przypadku Kraju Saary gminy otrzymują SO A, B, C. W Szlezwiku-Holsztynie z subwencji ogólnych 8,5% przeznacza się na inwestycje.

Bawaria, Brandenburgia, Dolna Saksonia, Hesja, Meklemburgia-Pomorze Przednie, Saksonia-Anhalt, Szlezwik-Holsztyn określają procentowy udział poszczególnych rodzajów jednostek samorządowych w SO.

Bawaria, Dolna Saksonia i Szlezwik-Holsztyn określają procentowy udział gmin i powiatów w SO. W Szlezwiku-Holsztynie w ramach SO 11,41% środków przeznacza się na zadania ponadgminne. Natomiast Brandenburgia, Hesja, Meklemburgia-Pomorze Przednie, Saksonia-Anhalt określają procentowy udział gmin, miast na prawach powiatu i powiatów w SO. Można więc stwierdzić w tym przypadku finansowe oddzielenie systemu wyrównania dla miast na prawach powiatu i gmin⁵.

Nadrenia Północna-Westfalia, Saksonia i Turyngia określają kwotowo wielkość SO dla poszczególnych jednostek, przy czym w przypadku Saksonii osobno określona jest wielkość subwencji podstawowej i inwestycyjnej. W przypadku Nadrenii Północnej-Westfalii subwencja jest dzielona na gminy, powiaty i stowarzyszenia regionalne.

Jedynie Badenia-Wirtembergia, Nadrenia-Palatynat i kraj Saary w ustawie o wyrównaniu finansowym nie określiły ani procentowego, ani kwotowego udziału poszczególnych jednostek w SO.

W krajach związkowych, gdzie SO dzielona jest na gminy i powiaty, gminy otrzymują w ramach SO od 50,8% (Dolna Saksonia) do 75% (Turyngia). Szlezwik-Holsztyn przeznacza dla gmin 40%, ale uwzględniając 11,41% na zadania ponadgminne, które tak naprawdę trafiają do gmin w ramach centrów i miast regionalnych, udział ten zwiększa się do 51,41%.

W krajach związkowych, gdzie SO (ewentualnie podstawowa) dzielona jest na gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty, gminy otrzymują w ramach SO od 34,7% (Saksonia)⁶ do 78,5% (Nadrenia Północna-Westfalia).

W przypadku SO dla gmin kraje związkowe w procesie wyrównywania najczęściej dokonują porównania kwoty zapotrzebowania z potencjałem i dokonują częściowej redukcji tej różnicy. Do krajów tych zaliczamy: Brandenburgię, Meklemburgię-Pomorze Przednie, Nadrenię Północną-Westfalię, Saksonię, Saksonię-Anhalt, Szlezwik-Holsztyn i Turyngię. W pozostałych krajach proces wyrównania jest podzielony na dwa etapy⁷:

- wyrównywanie potencjału do minimalnego poziomu określonego jako procent średniego potencjału w kraju lub jako procent zapotrzebowania,

⁵ Również Saksonia osobno traktuje gminy i miasta na prawach powiatu, ale tutaj podział jest kwotowy. Pozostałe kraje traktują miasta na prawach powiatu jako gminy, którym przyznawane są wyższe subwencje ze względu na wyższe koszty funkcjonowania. W tych systemach miasta na prawach powiatu mogą korzystać również z subwencji dla powiatów. Ma to miejsce np. w Dolnej Saksonii.

⁶ W przypadku tego kraju związkowego ponad 41% środków w ramach SO trafia do miast na prawach powiatu.

⁷ W krajach, gdzie wyrównanie dokonuje się dwufazowo, trudno określić, jaki jest łączny poziom wyrównania.

– proporcjonalna redukcja różnicy między zapotrzebowaniem finansowym a potencjałem podatkowym, dochodowym lub finansowym.

Kolejność etapów jest dowolna i zależy od danego kraju związkowego. W Badenii-Wirtembergii najpierw dokonywane jest podwyższenie gminom potencjału podatkowego, tak aby wyniósł on co najmniej 60% zapotrzebowania finansowego. Następnie oblicza się ponownie różnicę między zapotrzebowaniem a potencjałem i redukuje proporcjonalnie w tych gminach, w których potencjał jest niższy od zapotrzebowania. W Bawarii, Nadrenii-Palatynacie i kraju Saary w pierwszym etapie wyrównuje się potencjał do określonego minimalnego poziomu średniego potencjału kraju związkowego (Bawaria) lub na jednego mieszkańca kraju związkowego (Nadrenia-Palatynat, kraj Saary). W Dolnej Saksonii i Hesji dokonywana jest redukcja różnicy między zapotrzebowaniem finansowym a potencjałem, a następnie przyznawana jest dodatkowa subwencja, jeżeli suma potencjału i subwencji podstawowej nie przekroczy 80% kwoty zapotrzebowania finansowego.

Ustawy najczęściej określają stopień wyrównania różnicy między potencjałem a zapotrzebowaniem w postaci SO. Zazwyczaj różnica ta jest redukowana w 75% (Brandenburgii, Saksonii), ale są też odstępstwa od tej reguły. Na przykład w Meklemburgii-Pomorzu Przednim wyrównuje się tylko 60% tej różnicy, Saksonii-Anhalt i Turyngii 70%, a w Nadrenii Północnej-Westfalii aż 90%. W Bawarii różnica ta redukowana jest w 55% jako SO, natomiast słabe finansowo gminy (potencjał poniżej 75% średniego potencjału) otrzymują specjalne SO. W Hesji różnica ta jest redukowana o 50%, przy czym suma potencjału i SO musi stanowić co najmniej 80% kwoty zapotrzebowania. W Szlezwiku-Holsztynie różnica ta jest redukowana również o 50%, przy czym gminy otrzymują specjalną SO w wysokości 40% różnicy między częściową kwotą zapotrzebowania a potencjałem podatkowym. W Badenii-Wirtembergii i kraju Saary nie określono, jaka część różnicy między zapotrzebowaniem a potencjałem powinna być wyrównana za pomocą SO. W Badenii-Wirtembergii gwarantuje się poziom potencjału równy 60% kwoty zapotrzebowania, a w kraju Saary 70% średniego potencjału podatkowego na jednego mieszkańca w całym kraju związkowym. Pozostałą kwotę SO dzieli się proporcjonalnie do wyczerpania środków. W przypadku Nadrenii-Palatynat gwarantuje się poziom potencjału równy 75% średniego potencjału na jednego mieszkańca, a wysokość wyrównania w postaci SO A równa jest różnicy między potencjałem a 75% średniego potencjału na jednego mieszkańca.

Bibliografia

- Finanzausgleichsgesetz – FAG S-A.
Finanzausgleichsgesetz Mecklenburg-Vorpommern – FAG M-V.
Gesetz über den allgemeinen Finanzausgleich mit den Gemeinden und Gemeindeverbänden im Land Brandenburg – BbgFAG.
Gesetz über den Finanzausgleich in Schleswig-Holstein – FAG Sz-H.
Gesetz über den Finanzausgleich mit den Gemeinden und Landkreisen im Freistaat Sachsen – SächsFAG.
Gesetz über den Finanzausgleich zwischen Staat, Gemeinden und Gemeindeverbänden – Bayern FAG.
Gesetz über den kommunalen Finanzausgleich – FAG Ba-Wü.
Gesetz zur Regelung der Finanzausgleichs – FAG Hessen.
Gesetz zur Regelung der Zuweisungen des Landes Nordrhein-Westfalen an die Gemeinden und Gemeindeverbänden im Haushaltsjahr 2011 – Gemeindefinanzierungsgesetz 2011 – GFG 2011.
Kommunalfinanzausgleichsgesetz – K FAG S.
Krajowe ustawy o podatkach i opłatach samorządowych (Kommunalabgabengesetz).
Landesfinanzausgleichsgesetz – LFAG (Nadrenia-Palatynat).
Niedersächsisches Gesetz über den Finanzausgleich – NFAG.
Niedersächsisches Gesetz zur Regelung der Finanzverteilung zwischen Land und Kommunen – NFGV.
Thüringer Finanzausgleich – ThürFAG.

Summary

Both the federal government and individual states interact with other territorial units mainly through the transfer of funds. Redistribution of resources is done mainly through intergovernmental grants. This article aims to present and compare methods used to define, and distribution of the general grants to municipalities in each state of Germany.

Katedra Finansów Publicznych,
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

JOANNA ŚMIECHOWICZ

*Wykorzystanie środków pomocowych z Unii Europejskiej
przez samorząd terytorialny na przykładzie jednostek
z województwa lubelskiego*

The use of European Union funds by local government units in the Lublin province

Słowa kluczowe: samorząd terytorialny, wydatki samorządu terytorialnego, środki z budżetu Unii Europejskiej

Key words: local self-government, local self-government expenditure, European Union resources

Wstęp

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej (UE) otworzyło przed naszym krajem, w tym przed jednostkami samorządu terytorialnego (JST), możliwość aplikacji o środki z funduszy strukturalnych oraz z Funduszu Spójności i uzyskania znaczącego dofinansowania dla wielu projektów z różnych dziedzin¹. Dla większości samorządów, a zwłaszcza dla tych położonych w ubogich i zapóźnionych w rozwoju częściach kraju, do których zaliczyć należy województwo lubelskie, stanowi to ogromną szansę uzupełnienia własnych zasobów finansowych – niewystarczających w stosunku do zakresu realizowanych zadań oraz

¹ Ze środków pomocowych z UE samorządy korzystały jeszcze przed akcesją. Uzyskiwały wówczas przede wszystkim dofinansowanie do inwestycji infrastrukturalnych sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości oraz inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska. W największym stopniu z tej pomocy skorzystały wtedy gminy wiejskie, mające możliwość aplikowania o środki z funduszu SAPARD, T. Famulska (red.), *Gospodarka finansowa samorządu terytorialnego w warunkach integracji europejskiej*, Wyd. AE w Katowicach, Katowice 2009, s. 139.